

Motion till riksdagen 2022/23:25

av **Annika Hirvonen m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2021/22:284 Ett höjt försörjningskrav för arbetskraftsinvandrare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår regeringens proposition.

Motivering

Sverige har sedan 2008 ett efterfrågestyrt regelverk för arbetskraftsinvandring, som Miljöpartiet tillsammans med den dåvarande borgerliga regeringen var med om att införa, där de enskilda arbetsgivarnas bedömning av arbetskraftsbehovet är utgångspunkten. För att beviljas arbetstillstånd måste vissa grundläggande förutsättningar vara uppfyllda. Bland annat måste anställningen göra det möjligt för arbetstagaren att försörja sig. Lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor får inte heller vara sämre än vad som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom branschen.

Reformerna har i huvudsak varit positiva för Sverige. Att hitta rätt kompetens är ofta det största hindret för företag att kunna växa. Att fler utifrån kommer och jobbar i Sverige gör att företag kan växa och att skatteinkomsterna ökar. Det skapar också fler kontaktvägar till omvärlden, vilket kan leda till ökade exportmöjligheter.

Det finns också problem med att oseriösa företag lurar, utnyttjar eller exploaterar arbetskraftsinvandrare – människor utan ett socialt skyddsnät, som avskärmas från samhället, och tvingas arbeta på villkor under de som utlovats, och långt under de villkor och regler som är fastslagna. Miljöpartiet ser därför positivt på åtgärder för att öka kontrollerna, så att de villkor som erbjudits också uppfylls och de arbetsgivare som bryter mot detta straffas. Vi har också tidigare i omgångar genomfört flera reformer för att öka kontrollerna och säkerställa att regelverket inte missbrukas och att människor inte utnyttjas.

Sverige bör även i framtiden vara ett land som är attraktivt och enkelt att söka sig till. Vi ska värna vår öppenhet mot omvärlden, samtidigt som myndigheterna har möjlighet att kontrollera att lagen följs.

I den aktuella propositionen lämnas förslag om att en arbetskraftsinvandrare genom sin anställning ska uppnå en god försörjning för att kunna beviljas ett arbetstillstånd. Förslaget syftar till att stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden och motverka konkurrens med låga löner. I propositionen anges inte något specifikt belopp för vad som ska motsvara en god försörjning, utan detta ska regleras i förordning. Socialdemokraterna har dock meddelat att det bör innebära ett lönegolv för arbetskraftsinvandrare motsvarande 90 procent av medianlönen, vilket i nuläget skulle innebära en månadslön om 29 880 kronor. Moderaterna har föreslagit ett lönekrav på 27 540 kronor och Kristdemokraterna ett krav på 35 000 kronor.

Miljöpartiet anser inte att detta är rätt väg att gå. Som framförts av ett flertal tunga remissinstanser, inklusive Saco, LO, TCO, Hotell- och restaurangfacket, Almega, Gröna Näringar, Svenska Transportarbetareförbundet och Svenskt Näringsliv, anser Miljöpartiet att lön i första hand ska ges enligt kollektivavtal, i enlighet med den svenska modellen. Arbetskraftsinvandrare har redan idag rätt till kollektivavtalsenliga löner och därmed rätt till god försörjning.

Regeringens förslag skulle leda till att arbetskraftsinvandrare från tredjeländ kommer att särbehandlas jämfört med övriga arbetstagare på arbetsmarknaden. Förslaget riskerar också att påverka kompetensförsörjningen negativt.

Den utredning som ligger till grund för propositionen ansåg inte heller att ett inkomstkrav är ändamålsenligt för att motverka det missbruk som finns. Som framgår av utredningens redogörelse i avsnitt 4.4.2 tjänar drygt 87 procent av alla arbetskraftsinvandrare som ingick i statistiken från SCB mer än 20 000 kronor per månad (siffrorna gäller 2020). Ytterligare 5 procent tjänar 17 000–19 999 kronor per månad. Det stora flertalet, drygt 92 procent, tjänar alltså från 17 000 kronor i månaden och uppåt. Under 2020 var det endast 142 personer som beviljades ett arbetstillstånd där den erbjudna månadslönen låg mellan 13 000 och 14 000 kronor. Av utredningens kartläggning framgår dessutom att det egentligen inte är den redovisade inkomsten som är problemet utan att vissa arbetskraftsinvandrare tvingas betala tillbaka delar av lönen till arbetsgivaren. Av dessa skäl bör regeringens förslag om krav på god försörjning inte införas.

Vi delar dock regeringens bedömning att en begränsning av sysselsättningsgraden inte bör införas eftersom inte heller denna åtgärd är ändamålsenlig för att förhindra missbruk. Ett sådant system vore också främmande för den svenska modellen. Vi anser dessutom att det är viktigt för flexibiliteten i systemet att möjligheten till deltidsanställning bibehålls.

Miljöpartiet delar utredningens bedömning att missbruket i stället bör förhindras genom andra åtgärder. Därför välkomnade vi de förslag om kontroller för att förhindra missbruk och exploatering av arbetskraftsinvandrare som riksdagen beslutade om i april 2022. Till de bra förslag som beslutades om då hör att arbetsgivare kan bli skyldiga att anmäla om anställningsvillkoren ändras och blir mindre förmånliga och att Migrationsverket ska kunna kräva att en arbetsgivare redovisar arbetsvillkoren. Av de skäl som framförts ovan bör riksdagen avslå propositionen.

Åsa Lindhagen (MP)

Jacob Risberg (MP)